

Skolan, Hemmet och Nätet

En rapport kring ett försök att öka den kvalitativa närvaron av föräldrar i barnens skolgång.

Kalmar

Maj, juni 2009

Tomas Lindén

Oxhagsskolan

Rapportörens förord.

Denna rapport uppfyller inte på något sätt den gängse strukturerade form som en rapport normalt sätt utformas för att kunna granskas källkritiskt.

Så är också meningen då rapporten enbart har till syfte att beskriva ett försök samt varför försöket har relevans i Sverige, skolåret 2008-2009.

Därför får ni som läsare endera acceptera de påståenden som förekommer då källhänvisningar inte finns noterade, (mer än i undantagsfall), eller så får ni misstänksamt läsa för att sedan kontakta rapportören för klargöranden.

Dock så vill rapportören framhålla en källa till stöd och fakta och det är

Karin Engströms rapport:

Det mångkulturella klassrummet – villkor och möjligheter

Om interkulturellt lärande i år 4-6 ur ett lärarperspektiv (2008)

Rapporten är en av flera Pedagogiska uppsatser från institutionen för pedagogik, Växjö universitet.

Tomas Lindén

Rapportör

Inledning

Bakgrund

Hösten 2007, vid lärarhandledarmöte, så informerade personal från Bergaviksskolan om ett arbete kring modern teknologi. Jag blev intresserad över hur det hela utformats samt att det fanns finansiella möjligheter för andra skolor, att delta, med stöd från Högskolan i Kalmar. Kontakt togs med Högskolan, Tom Gagner, och en dialog inleddes. Från början var min intention att barnen i min klass skulle få göra en egen hemsida för att sedan använda denna som portfolio. Detta skulle ge familj, övrig släkt samt andra intresserade möjlighet att följa barnens arbete. Vid de diskussioner som följdes så framkom farhågor kring barnens integritet, (detta var före FRA-lagen), vilket inte var svårt att förstå och acceptera. Tom Gagner presenterade då möjligheten att ”ladda upp” skolmaterial på Högskolans server och sedan ge föräldrar tillgång till deras barns nerladdade material.

Gemensamt beslutade vi om detta och arbetet påbörjades. Det administrativa, d.v.s. ansökningar och ekonomi, var snabbt avklarat och det praktiska kunde ta sin början.

Infrastrukturellt så skulle trådlös nätuppkoppling installeras i den del av skolbyggnaden som barnen i försöket höll till i. Vidare så inköptes sex stycken bärbara datorer, (två elever delade på en). Efter detta så skulle övrig kommunikation, accesser med mera lösas. Förhoppningen var att denna del av försöket snabbt skulle ha klarats av men det tappades fart och i stället för en inkörningsperiod under våren 2008 så var allt inte åtgärdat förrän hösten 2008. Hursomhelst, klassen kunde starta upp försöket och jag vill här framhålla, som en del av bakgrunden, följande personers viktighet, i form av stöd och support, för att idén överhuvudtaget skulle få en chans att prövas. Peter Åkesson, rektor, Åke Gustafsson, Kalmar kommun, Robert Lundin, IT ansvarig Oxhagsskolan samt Tom Gagner Högskolan i Kalmar.

Varför ett försök?

Idén med försöket att förstärka den kvalitativa närvaron av föräldrar i barnens skolgång har sin bakgrund i det faktum att skolan är ålagd att utveckla och förstärka föräldrakontakter på olika sätt. Generellt så är samtalet kring barnens individuella utvecklingsplaner det enda mötet med kvalitativ karaktär.

Föräldramöten och andra sammankomster är av mer kvantitativ karaktär av allmän sort då det mest handlar om information av kollektivt innehåll. Att då kunna erbjuda föräldrar en kontinuerlig inblick i barnens skolvardag måste då undersökas och utvärderas.

Självklart så finns det ett personligt intresse då jag är av den uppfattningen att barn, med föräldrar som engagerar sig i deras skolgång, också får en större lust till lärande.

Klassen som utsattes för försöket

År sex på Oxhagsskolan läsåret 2008-2009. En klass bestående av fem pojkar och fem flickor då försöket påbörjades. Senare tillkom en flicka i klassen men hon deltog inte i undersökningen.

Klassen är mångkulturell;

Flickorna kommer från Irak, Vietnam, Kosovo, Libanon och den femte flickan har mamma från Filipinerna men pappa från Sverige. (Föräldrarna separerade och flickans mamma lever tillsammans med en man från Nederländerna).

Pojkarna kommer från Vietnam, Kosovo, Finland, (finländsk pappa-svensk mamma) samt två från Sverige.

Försökets struktur.

På barnens arbetsdator i skolan kunde de ladda ner material som de arbetat med.

De mappar som användes var; svenska, matematik, engelska, forskning, tema, bilder samt en personlig kontaktmapp. Utifrån vad barnen producerade så laddades detta upp och via Högskolans server kunde föräldrar logga in på just sitt barns sida. På så sätt kunde föräldrar kontinuerligt hålla sig á jour med vad barnen arbetade med. Exempel är forskningsresultat, artiklar, resultat i matematik, engelska samt temaarbeten.

Vidare så fanns det möjlighet för mig som lärare att ladda upp information som alla kunde ta del av, veckobrev exempelvis, men även personliga meddelanden till någon förälder.

Nerladdning skedde direkt efter fullgjort arbete men även icke klart arbete kunde laddas ner för att sedan laddas upp hemma för fortsatt bearbetning.

Utöver detta så fanns ”projekttid”, starkt beskuren dock, inlagt i barnens schema och då uppdaterades informationen en gång i veckan med exempelvis resultat från glosförhör, diagnoser, prov eller annat material.

Försökets svårigheter, bekymmer samt problem.

Vid föräldrapresentationen av försöket, och därmed deras intresseanmälan, så var det inga som hade problem med hemmadatorer, en förutsättning givetvis.

Utän alla hade internetuppkoppling.

Allteftersom försöket påbörjades så framkom problem. Två elever hade inte något officepaket installerat och kunde därför inte ladda upp materialet hemma så att det blev läsligt. En annan elev hade inte internetuppkoppling hos ena föräldern där barnet tillbringade varannan vecka. Vidare så var det under hösten konstant trubbel med internetuppkopplingen hos en elev. Dessa problem gjorde att de kollektiva meddelanden som jag hade lades på is och det blev papperskopior till hemmen. Dessutom så valde jag att inte använda den ”personliga” mappen då osäkerhet kring det tekniska rådde.

Ytterligare problem var läsförståelsen hos en del föräldrar. Det framkom vid samtal att de kunde förstå det talade ordet, exempelvis vid utvecklingssamtal, men det skrivna ordet var betydligt svårare. Detta fick till följd att barnen fick läsa, förklara och dialogen mellan mig och hemmet, rörande barnens arbete, inte utvecklades som jag hoppats på.

Ett annat problem blev att min tid som var avsatt för projektarbetet försvann tidigt på hösten. Omorganisation av kollegors tjänstgöring/schema gjorde att tid tillsammans med barnen kring projektet utgick. Fördjupning i systemet, exempelvis bildhantering, samt barnens bloggande fick strykas. För min egen del så försvann mitt egna bloggande också. Hade ej kraft nog när bloggen bytte struktur att söka det nya.

Kände också att det var mest upprepningar kring det jag skulle skriva.

Försökets ursprungliga inriktning och dess kursändring

Från början var försökets inriktning som tidigare beskrivit, att öka den kvalitativa närvaron från föräldrar i barnens skolgång, men allteftersom svårigheter poppade upp så blev det en smärre kursändring till att mer se försöket att förstärka föräldrar med invandrarbakgrunds närvaro i deras barns skolgång. Mycket av de resonemang jag haft med mig själv har utmynnats i detta och beskrivs mer i kommande stycke om försökets relevans. Dock, observera detta, så utesluter det ena inte det andra. Försökets ursprungliga inriktning,

genomförande och utvärdering förändras inte bara för att jag lagt en mer mångkulturell aspekt på försöket.

Försökets relevans och teoretiska förankring

I mitt förord står det att försöket har en relevans i Sverige skollåret 2008-2009.

Varför?

I Lpo 94 kan vi läsa att undervisningen ska anpassas efter varje elevs förutsättning och behov och den ska se till elevernas bakgrund, erfarenheter, språk samt göras rolig och intressant så att barnen får fortsatt lust till lärande. Vidare så kan det konstateras att barn med utländsk bakgrund är överrepresenterade bland dem som inte klarat av de nationella proven i år 9. (Detta är inte enbart ett svenskt problem utan ett allmäneuropeiskt). Orsakerna

till detta är mest av spekulativ art, det är svårt att bevisa, men exempel som Skolverket pekat på är följande *yttre villkor*;

Familjebakgrund, föräldrarnas utbildningsnivå, anknytning till arbetsmarknad, boendemiljö samt familjens integration i det svenska samhället. (Dessa orsaker kan också nämnas kring de svenska barn som inte klarar målen i år 9).

Tidigare i texten skrev jag att föräldrars engagemang och närvaro ökar chansen till lustfullt lärande hos barnen. En av nycklarna till framgång är, bland annat, delaktighet och inflytande.

Föräldrar med invandrabakgrund har i högre grad större förtroende för skolans styrande instanser samt vill de att skolan tar ett större ansvar över barnens personliga och sociala utveckling. Men, detta är intressant, de vill också ha ett större inflytande över den pedagogiska verksamheten i skolan. Föräldrarna tycker också att kraven och gränserna är otydliga i skolan samt att omsorgen kunde vara bättre. Dessa bilder som invandrarföräldrar har skapar oro hos dem angående deras barns framtid. Med tanke på att bilden de har

sällan stämmer överens med skolans verkliga uppdrag och verksamhet så är en ökad dialog än mer viktig och betydelsefull.

(Engström s. 30. Källa: Skolverkets attitydundersökning 2004b)

När det gäller de *inre villkoren* som exempelvis socialt samspel, roller, delaktighet och konflikter så är det faktorer som påverkar barnens attityd till lärande. I det sociala samspelet har relationen mellan elever och lärare förbättrats. En mer elevaktiv och individrelaterad undervisning har gett bättre resultat och fler elever känner sig trygga med sina lärare.

När begreppet delaktighet i skolans inre villkor diskuteras avses elevers möjlighet till inflytande över arbetssätt, innehåll, läxor och prov. Önskan finns hos elever att *vilja* påverka mer men att *kunna* påverka upplevs som begränsat. Skolan kan härmed uppfattas som skendemokratisk. Dock så finns det elever som har förmågan att kunna påverka sin skolvardag. Elever från hem i en demokratisk miljö, där exempelvis skolan, diskuteras får ett försprång. De är vana att argumentera för sin sak, de är mer vana att självständigt lösa uppgifter och på så sätt så utvecklar de ett mer elevaktivt och individualiserat arbetssätt. Barn från hem med mer av auktoritär miljö anpassar sig mer till en styrd lärmiljö i skolan. De memorerar och återger det som de uppfattat att läraren finner viktigt.

Föräldrar till invandrabarn har oftare synpunkter på hur värdegrund och trivselregler följs på skolor. Arbetro, tydliga och rättvisa regler, ömsesidig respekt mellan elever, mellan elever och vuxna, är förutsättningar för ett gott lärande.

För att bättre kunna möta och uppnå det som står i Lpo 94, och det inkluderar både de yttre som inre villkoren för lärande, så kan alternativa kommunikationskanaler mellan hem och skola prövas och utvärderas.

Det är med ovan nämnda information som försöket har sin teoretiska förankring att stödja sig på.

Resultat

Hur får man fram ett resultat av försöket? Ett försök som hade målet att öka den kvalitativa närvaron av föräldrar i deras barns skolgång.

Frågor att besvara:

1. Vad är kvalitativ närvaro?

I inledningen talar jag om att det enda tydliga mötet av kvalitativ karaktär, generellt sätt, är mötet vid utvecklingssamtalen. Här diskuteras det och förhoppningsvis så utbyts det erfarenheter och synpunkter angående barnets skolgång mellan föräldrar-barn-lärare, ett trepartssamtal. Och det är så jag definierar, i detta sammanhang, ett kvalitativt möte. Vad som eftersträvats i försöket är fler möten, dialoger, kring barnet. Gemensam frågeställning som stöd kan vara;

”Hur gör vi nu för att XX:s skolgång skall bli mer glädjefull och lärande?”

2. Har denna närvaro ökat?

Nej, det har den inte. Inte i den bemärkelsen att det bör vara ett trepartssamtal. Ja, i den bemärkelsen att samtalen mellan barn-förälder har ökat kring barnets skolgång samt att jag som lärare och barnet som elev har haft fler samtal kring lärandet.

Varför inga trepartssamtal?

Beskriver detta under rubriken; Försökets svårigheter, bekymmer och problem. Avsaknaden av fungerande språk samt personlig meddelande/samtalssida underlättade inte förutsättningarna för en dialog som hade till syfte att driva barnet framåt.

Barnet, föräldern och skolan.

Detta möte är av förstärkt kvalitativ karaktär. En enkätundersökning i klassen visar på följande resultat:

Föräldrarna har i genomsnitt besökt barnets skolsida 2 gånger i veckan

Vad föräldrarna varit mest nyfikna på är:

Resultat från matte, engelska och prov.

Berättelser som barnen skrivit.

Forskning som barnen bedrivit.

Artiklar som barnen skrivit.

Ungefär varannan gång har föräldrar och barn samtidigt besökt barnets skolsida.

I hälften av undersökningsgruppen har det förekommit diskussioner mellan förälder och barn rörande det som man tillsammans läst igenom eller något som föräldern själv läst.

Vid samtal med föräldrar så har ingen förälder uttryckt någon annan åsikt än att de funnit det bra med att kunna få denna information hur det går för barnet i skolan.

Jag som lärare och barnet som elev

Elevaktiviteten i stort, gäller inte alla, när det gäller att producera material blev mer kvalitativ och kvantitativ när försöket startade. Barnen blev mer noga med det grammatiska, innehållsmässiga och för några stycken så blev glosor och matteläxor betydligt viktigare. Om man vill så kan man se försöket som en motivationsaccelerator för några stycken. Det går också att se ett samband där föräldraaktiviteten inte varit så stor på barnets skolsida och just det barnets uthållighet när det gäller att ta ansvar för läxor och övrigt skolarbete.

(Denna, icke-vetenskapliga notering, kan dock påvisa, skapa en hypotes, när det gäller ett samband mellan engagerade föräldrar och en lyckosam skolgång för ett barn.)

Diskussion

Min uppfattning av försöket; ”jag tror”

Så här i efterhand kan det kännas lite tomt att det inte blev ett försök fullt ut som jag hade hoppats på. Finner dock en viss förnöjsamhet över vissa delar av resultatet, inte minst att samtalen mellan föräldrar och barn ökade, och är än mer övertygad om att en aktiv och kontinuerlig dialog mellan skola och hem bidrar till en mer lyckosam skolresa för de flesta.

Är då den metod som jag prövat en behjälplig metod? Tja, var och en som tagit del av denna utvärderingsrapport kan själva dra en slutsats. Personligen så tror jag att metoden är bra. Jag tror att skolan och hemmet snabbare tillsammans kan hjälpa och stödja det barn som inte hinner med sitt lärande som kursplaner och skriftliga omdömen vill. Jag tror också att metoden kan skapa en dialog, som är konstruktiv till sitt innehåll, mellan föräldrar, barn och lärare. Jag tror också att

metoden kan förtydliga bilden av den svenska skolan för föräldrar med invandrarbakgrund.

Att gå vidare?!

KASAM, Känslan Av ett SAMmanhang, är en intressant teori kring vad som bör finnas i vår omgivning för att vi skall finna mening i tillvaron. Som människa är det viktigt att det finns begriplighet, hanterbarhet och meningsfullhet i det som är vår livsresa. Om dessa begrepp finns med, och definierade, så blir resan oftast ljuvlig och ålderdomen blir en tillbakablick på lyckliga stunder istället för en tillbakablick grundad på bitterhet.

Att definiera KASAM och föra över den i ett pedagogiskt rum kan kännas angeläget här och nu. (Engström s.52.)

Begriplighet är:

Förståelse – Förmåga att bedöma verkligheten – Fönuftsmässiga aspekter

Frågor: Vilken förståelse behövs? Vilken erfarenhet är viktig? Vilken kunskap behöver fyllas på?

Hanterbarhet är:

Förmåga att hantera och möta olika krav – Ha tillgång till strategier och metoder

Frågor: Vilka resurser behövs? Vilka villkor/ramar ska gälla? Hur ska arbetet ledas?

Meningsfullhet är:

Delaktighet – Känsla av att kunna påverka – Emotionell förmåga

Frågor: Vad ger mig detta? Är det viktigt? Är syftet klargjort? Vill jag vara med och bidra till framgång?

Om man skärskådar definitionerna så är det inte svårt att se hur uppenbara de är för ett skolbarn och att då inte vara med och ge barnet dessa verktyg i form av frågor vore ett misslyckande. Tillsammans, skola och hem, så är de ett viktigt instrument för barnet i dess strävan att kunna se tillbaka på sitt liv med ett leende.

Med denna utveckling kring KASAM så har jag nog varit tydlig i min önskan att få fortsätta och utveckla metoden i min nya klass.

Vad jag då skulle se till är att:

- alla är förbereda hemma.

-att sidorna med allmänna och personliga meddelanden fungerar.

-att då det behövs få vissa texter översatta.

Jag skulle även ta upp en gammal ”läxa”, *Samtal och tanke*, en läxa som barn och föräldrar fick varje vecka i min förrförra klass och uppdraget var att tillsammans diskutera vissa dilemman som utgick från meningsfullhet, begriplighet samt hanterbarhet.